

CBN-advies 148/5 - Actuariel rendement op vastrentende effecten - Aanpassing van de adviezen 137/5 en 148/4

Artikel 27bis, § 3 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 30 december 1991, bepaalt dat wanneer het actuariële rendement van vastrentende effecten berekend bij de aankoop, met inachtneming van hun terugbetalingswaarde op vervaldag, verschilt van hun nominaal rendement, het verschil tussen de aanschaffingswaarde en de terugbetalingswaarde *pro rata temporis* over de resterende looptijd van de effecten in resultaat wordt genomen als bestanddeel van de renteopbrengst, en naar gelang van het geval toegevoegd aan of afgetrokken van de aanschaffingswaarde van de effecten.

Dit principe geldt zowel voor de inschrijver of de koper als voor de emittent. Ingevolge voornoemde wijziging doorgevoerd door het K.B. van 30 december 1991, zijn de adviezen 137/5 en 148/4 achterhaald. De Commissie heeft het nuttig geacht deze nieuwe waarderingsregels toe te lichten door aanpassing van het voorbeeld dat zij verstrekke in [advies 148/4](#)¹.

HYPOTHESE

Een kapitalisatiebon wordt uitgegeven en er wordt op ingeschreven voor 1 000 000, terugbetaalbaar na vijf jaar tegen 1 469 328. Het verschil tussen uitgifteprijs en terugbetalingsprijs stemt overeen met een actuariel rendement van 8 %.

De roerende voorheffing bedraagt 10 %.

De gekapitaliseerde rente bedraagt pro rato : na

1 jaar : 80 000
 2 jaar : 166 400
 3 jaar : 259 712
 4 jaar : 360 489
 5 jaar : 469 328

Na drie jaar wordt de kapitalisatiebon overgedragen voor de prijs (kosten niet inbegrepen) van 1 205 000.

A. BOEKINGEN BIJ DE EMITTENT

Bij uitgifte

55	Kredietinstellingen	1.000.000	
	aan 17 Schulden op meer dan één jaar		1.000.000

Na 1 jaar

65	Financiële kosten	80.000	
	aan 17 Schulden op meer dan één jaar		80.000

Na 2 jaar

65	Financiële kosten	86.400	
	aan 17 Schulden op meer dan één jaar		86.400

Na 3 jaar

65	Financiële kosten	93.312	
	aan 17 Schulden op meer dan één jaar		93.312

Na 4 jaar

65	Financiële kosten	100.777	
	aan 17 Schulden op meer dan één jaar		100.777
17	Schulden op meer dan één jaar	1.360.489	
	aan 42 Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen		1.360.489

Na 5 jaar

65	Financiële kosten	108.839	
	aan 42 Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen		108.839

Bij de terugbetaling

42	Schulden op meer dan één jaar	1.469.328	
	aan 453 Ingehouden voorheffingen		46.933
	55 Kredietinstellingen		1.422.395

B. Boeking bij de oorspronkelijke inschrijver**Bij de inschrijving**

52	Vastrentende effecten	1.000.000	
	aan 55 Kredietinstellingen		1.000.000

Na 1 jaar

52	Vastrentende effecten	72.000	
6700	Verschuldigde of gestorte belastingen en voorheffingen	8.000	
	aan 751 Opbrengsten uit vlottende activa		80.000

Na 2 jaar

52	Vastrentende effecten	77.760	
6700	Verschuldigde of gestorte belastingen en voorheffingen	8.640	
	aan 751 Opbrengsten uit vlottende activa		86.400

Na 3 jaar

52	Vastrentende effecten	83.981	
6700	Verschuldigde of gestorte belastingen en voorheffingen	9.331	
	aan 751 Opbrengsten uit vlottende activa		93.312

Bij de overdracht

55	Kredietinstellingen	1.205.000	
652	Minderwaarden op de realisatie van vlottende activa	28.741	
	aan 52 Vastrentende effecten		2.233.741

C. Boekingen bij de koper

Bij de verwerving

52	Vastrentende effecten	1.205.000	
	aan 55 Kredietinstellingen		1.205.000

Het rendement voor de koper wordt dan :

$$1\,205\,000 \times (1+i)^2 = 1\,443\,357 [= 1\,469\,328 - 25\,971]$$

$$i = (1\,443\,357/1\,205\,000)^{1/2} - 1 = 9,44435 \%$$

en het actuariële rendement

van het vierde jaar : 113 804

van het vijfde jaar : 124 553

Na 4 jaar

52	Vastrentende effecten	103.726	
6700	Verschuldigde of gestorte belastingen en voorheffingen	10.078	
	aan 751 Opbrengsten uit vlottende activa		113.804

Na 5 jaar

52	Vastrentende effecten	113.669	
6700	Verschuldigde of gestorte belastingen en voorheffingen	10.884	
	aan 751 Opbrengsten uit vlottende activa		124.553

Bij de terugbetaling

55	Kredietinstellingen	1.422.395	
	aan 52 Vastrentende effecten		1.422.395

Aan de Commissie werd een alternatieve methode voorgesteld voor de boeking bij de koper, wanneer die aankoop, zoals in bovenstaand voorbeeld, geschiedt tegen een prijs die verschilt van de theoretische waarde van het effect, berekend op basis van de interestvoet zoals die voortvloeit uit de uitgiftevoorwaarden. Deze alternatieve methode heeft betrekking op de boeking van het effect bij aankoop tegen theoretische waarde, waarbij het verschil op een overlopende rekening wordt geboekt, naargelang van het geval, aan actief- of aan passiefzijde, en later gespreid in resultaat genomen over de resterende looptijd.

In bovenstaand voorbeeld, zou die boeking er dan als volgt uitzien (in de boeken van de koper) :

Bij de aankoop

52	Vastrentende effecten	1.422.395	
	aan 52 Kredietinstellingen		1.205.000
	493 Over te dragen opbrengsten		28.741

Na 4 jaar

52	Vastrentende effecten	90.699	
6700	Verschuldigde of gestorte belastingen en voorheffingen	10.078	
	aan 751 Opbrengsten uit vlottende activa		100.777
493	Over te dragen opbrengsten	13.027	
	aan 751 Opbrengsten uit vlottende activa		13.027

Na 5 jaar

52	Vastrentende effecten	97.955	
----	-----------------------	--------	--

6700	Verschuldigde of gestorte belastingen en voorheffingen	10.884	
	aan 751 Opbrengsten uit vlottende activa		108.839
493	Over te dragen opbrengsten	15.714	
	aan 751 Opbrengsten uit vlottende activa		<u>15.714</u>
124.553			

Bij de terugbetaling

55	Kredietinstellingen	1.422.395	
	aan 52 Vastrentende effecten		1.422.395

In dit boekingsschema stemmen de boekingen bij de emittent overeen met die bij de koper. Er is een mechanische relatie tussen het bedrag van de roerende voorheffing en de rente op de hoofdsom, zonder rekening te houden met de in resultaatneming van het prijsverschil dat enkel betrekking heeft op de relaties tussen de verkoper en de koper.

Deze alternatieve boekingswijze heeft op resultaatniveau hetzelfde effect als de eerste methode: het verschil zit hierin, dat de effecten niet in de boekhouding worden opgenomen tegen aanschaffingswaarde, aangepast op basis van de gelopen interesten. Die waarde wordt uitgesplitst over twee balansposten.

Hoewel die methode minder nauw aansluit bij het voorschrift van artikel 27bis, § 3 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976, is de Commissie van oordeel dat zij ten gronde geen bezwaren oproept. Weliswaar moet, voor de toepassing van waardeverminderingen om rekening te houden met de marktwaarde, uiteraard het (algebraïsche) totaal van beide balansposten tegenover de marktwaarde worden geplaatst.

---

1. Bull. CBN nr. 25, juni 1990.